

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Önök előtt III/02516/2023. számon folyó ügyhöz szeretnénk szakmai véleményünkkel csatlakozni az állatvédelmi rendszerben tevékenykedő civil szervezetként, alapvetően egyetértve és támogatva a Bándi Gyula professzor úr hivatala által benyújtott véleményt is.

Amennyiben az AB helyt ad a pécsi bíró beadványának és alkotmányellenessé minősíti a hivatkozott indokokra az állattartástól eltiltás jogintézményét az állatkinzók büntetőjogi felelősségre vonása mellett, úgy egy olyan sok éve működő és igazából az egyedüli valós speciális és generális prevenciót is magában foglaló intézkedéstől fosztja meg a hatóságokat, amelynek beláthatatlan következményei lesznek az állatvédelmi rendszerre.

A beadvány hivatkozik a 18/2022. (VIII. 1.) AB határozatra, melyhez képest az AB pl. a 8/2017. (IV. 18.) számú döntésében úgy foglalt állást, hogy az állattartástól eltiltás állatvédelmi törvényből ismert és alkalmazható szakasza nem ütközik a kettős értékelés tilalmába, tekintve, hogy az nem szankció hanem intézkedés.

Egy-egy állattartásból élő és állatkinzás miatt elítélt terheltnek (pl. aki szaporítótelepet tartott fenn és évente ezrével küldte ki a forgalmazható kor alatti, oltatlan, genetikai betegségtől terhelt, hamisított dokumentumokkal fajtatisztának állított kölyökkutyákat vagy éppen haszonállat-tartó telepet tartott fent aztán egyszer csak „elfelejtett” a továbbiakban kimenni és etetni és gondozni az állatokat) megfelelő speciális prevenciók hatású a büntetőjogi szankciót tartalmazó ítélet.

De nem feledkezhetünk el a generális prevenciók hatásáról sem, amit az állattartástól eltiltás intézkedés is jól kiegészít: a társadalom számára küldött üzenet, hogy állatkinzás nem marad büntetlenül és aki ilyen módon bántalmaz vagy hanyagol el állatokat, annak ez a következménye és az, hogy az ex post hatáson túl ex ante jelleggel kivonjuk egyben megóvjuk a jövőben állatkinzással érintett állományokat is a terhelt lehetőségi köréből.

A magunk részéről a közigazgatási jog részét képező állatvédelmi (hatósági) jogot a tágabb értelemben vett környezetvédelemből vezetjük le, amely az Alaptörvény szerint is hangsúlyozottan nemcsak az ex post, már bekövetkezett bűncselekmények (és egyéb jogsértések) utólagos következményeinek szankcionálásán alapul hanem ex ante, megelőző jelleggel is mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a környezetvédelem (ezen belül az élővilág védelme, a környezeti elemek fenntarthatósága – témánk szempontjából leszűkítve a kedvtelésből tartott állatok körére pl.) megvédhető legyen a nemkívánatos behatásoktól.

Érthetetlen, hogy miért nem ad „világos kereteket” a polgári bíróságnak az állatkinzás mögöttes nyomozati anyaga és a vádirat akkor, amikor ez oda-vissza bevett gyakorlat országsszerte évek óta: az ügyészség a közzétett linkek alapján ugyan nem egészen pontosan darabszámba megállapítható módon (hiszen összemossa más ügyekkel a statisztika) évente több száz esetben kezdeményezi az eltiltást mind polgári bíróságok előtt, mind a terhelt lakhelye szerint illetékes települési jegyző mint állatvédelmi hatósági hatáskör címzettje előtt[1]. A világos kereteket lehet, hogy elősegítené, ha az eddig meghozott eltiltásos ítéletek joggyakorlatát tanulmányozná az eljáró bíró. (De ha a nyomozati anyag vagy a vádirat nem elegendő, nyilván igénybe vehető egyéb eljárásjogi eszköz is a bizonyításhoz a perben.)

Jelen esetben például a terhelt meghallgatása, hogy mi vezetett oda, hogy nem adott enni az állatoknak és hogy mik az elképzelései a jövőre nézve, akar-e még állatot tartani, egyáltalán

megértette-e, hogy miről szól a büntetőjogi ítélet, megértette-e azt, hogy hogyan és mivel ártott az állatainak.

A konkrét jogesetben az, hogy valaki milyen körülmények között tartott állatokat és hogy ennek az legyen a következménye, hogy ne tarthasson legalább néhány évig állatokat, az pontosan az intézkedés és nem a szankció kategorizálásnak köszönhetően ex ante állatvédelmi jellegű védőintézkedés, nem elsősorban a terheltet bünteti (ilyen körülmények között tartott kedvtelésből tartott állatoknál egyébként mi volt az a hozzáadott érték, amitől megfosztja a jövőre nézve egy ilyen intézkedés őt? haszonállat-tartásnál, bevételszerzésnél még érthetőbb lenne ez a logikai szál, de így nem). Ráadásul elköltözött az állatok hátrahagyásával, vagyis nagyon úgy tűnik, hogy az állattartás hozzáadott értékével a saját életében többet nem kívánt élni.

Mi az a büntetés, ami konkrét esetben a terheltet éri? Megfosztja őt az eltiltás attól, hogy a továbbiakban is lehetősége legyen nem etetni állatokat a saját portáján?

Az, hogy a kiszabható eltiltás határai „hiányoznak” ellentmond az indítvány mérlegelést számonkérő mondatának: pontosan ez a mérlegelés lehetőségének egyik sarokköve.

Míg az állatvédelmi törvény szerint maximum 8 évre tiltható el az állattartó az állattartástól, úgy amennyiben az ügyészség nem a jegyzőnek küldi meg az iratokat kérve a döntéshozatalt hanem a bíróságnak, úgy ez nyilván már orientálja a súlyosabb, tehát 8< de akár élethosszig tartó (súlyos, kegyetlen szenvedés okozó, több állaton elkövetés esetén pl.) eltiltásra a bírót.

Tekintve, hogy az állatvédelmi hatóságok hatás- és feladatkörét szabályozó 383/2016. (XII. 2.) Korm. rend. 6. § alapján sok párhuzamos feladatköre van a települési jegyzőnek, a járási hivatalnak és a vármegyei kormányhivatalnak valamint a NÉBIH-nek is állatvédelmi hatósági ügyekben az ügyészség azzal is orientálhatja az eltiltás földrajzi lehetőségeit (a törvényben maximalizált időbeli lehetőség mellett), hogy nem a lakhely szerinti jegyzőnek küldi meg (aki nyilvánvalóan saját településére tilthatja el az állattartót) hanem a járási hivatalnak (amely így a lakhely szerinti járásban) vagy a vármegyei kormányhivatalnak (amely így a lakhely szerinti vármegyében) vagy akár a NÉBIH-nek továbbítja az iratokat (amely országos illetékességű lévén, az egész országban eltilthatja az állattartót az állattartástól max. 8 évre).

A gyakorlat egyébként országsszerte inkább ez, az ügyészség nagyobb számban küldi meg a jegyzők felé az eltiltásra vonatkozó indítványát, mint hogy maga keresetet nyújtson be bíróság előtt.

Az ügygondnok felvetése az indítvány (10) pontjában alapvető büntetőjogi tévedést tartalmaz: állítása szerint nem vonható le a következtetés az állattartó alkalmatlanságára abból, hogy hogyan tartotta az állatokat, hiszen azok nem pusztultak el és nem is szenvedtek maradandó egészségkárosodást.

De amint az állatkinzás tényállása megfogalmazásából kiderül, az állatkinzás nem eredménybűncselekmény, a magatartásnak alkalmasnak kell lennie, de nem kell okoznia pusztulást vagy egészségkárosodást. Az alkalmatlanság és az ahhoz tapadó felelősségre vonás abból az egyszerű állításból levezethető, hogy nem volt alkalmas a jó gazda gondosságának kifejtésére olyan minimum elvárások mentén, minthogy enni adjon egy állatnak. „A büntető ítélet megállapítása is csak arra vonatkozott hogy” – fogalmaz, igen, teljesen helyesen

vonatkozott arra, mint említettük, elegendő a veszclycztető magatartás fennállta, nem kell hál istennek élőlények esetén megvárni, amíg garantáltan elpusztulnak.

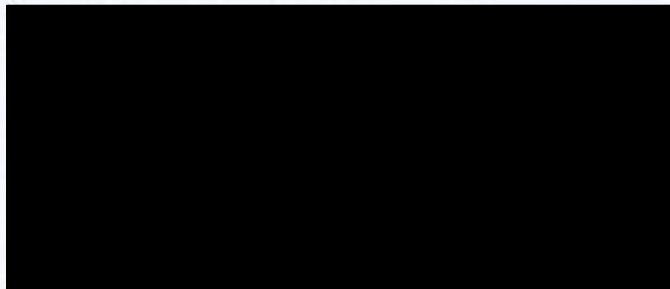
A leírtak szerint ráadásul az elhanyagolás után az állatok hátrahagyásával távozott az ingatlanról a terhelt, így az állatkinzás állatelhagyás fordulata pusztán azzal kimerítette, hogy felhagyott az állatok birtokjogával és hátrahagyta őket. Ez már pusztán elegendő a büntetőjogi felelősség megállapításához és ez is kereteket adhat az eltűtáshoz vezető mérlegeléshez: meg lehet kérdezni, hogy mi volt a célja, hogy képzelte az állatok jövőbeli sorsát akkor, amikor hátrahagyta őket olyan intézkedések megtétele nélkül (új gazda keresés, eladás, elajándékozás, hirdetés feladása, állatvédő szervezettől való segítségkérés stb.) amiket meg kellett volna tennie akkor, ha úgy érezte, hogy a továbbiakban már nem kíván állatokat tartani. (A súlyosító körülmények körében értékelte büntetett előélet kapcsán sajnos nem derül ki, hogy különös visszaesőről van-e szó, vagyis hogy korábban is állatkinzás és milyen típusú állatkinzás miatt volt már elítélve, ez is a polgári bíró mérlegelésének támaszát adhatja egyébként).

Véleményünk szerint hibás az indítvány logikai gondolatmenete az állatvédelmi szabályok büntetőjogi és közigazgatási jogi összefésülhetőségének logikájában, céljában és funkciójában.

Az állatvédelmi törvény szerinti eltűtás mint közigazgatási intézkedés nem elsősorban büntető jellegű, a kedvtelésből tartható állatok körében különösen nem foszt meg senkit semmitől a jó gazda gondosságát nélkülöző tartás esetén (hiszen a kedvtelésből tartott állattartás hozzáadott értékével már korábban sem tudott élni az állattartó, nem becsülte meg a gondozásában lévő állatokat): ezzel szemben megelőzést jelent az élővilág e kisebb részegysége vonatkozásában az Alaptörvényből is levezethető módon.

Kelt., Budapest, 2024. 04. 08.

Tisztelettel:

[1] <https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2023/11/kozerdekvedelmi-szakterulet-2022-ev.pdf>

, <https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2022/11/kozerdekvedelmi-szakterulet-2021.pdf>

, [https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2022/01/ugyeszsegi-statisztikai-tajekoztato-](https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2022/01/ugyeszsegi-statisztikai-tajekoztato-kozerdekvedelmi-szakterulet-2018-ev.pdf)

[kozerdekvedelmi-szakterulet-2018-ev.pdf](https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2022/01/ugyeszsegi-statisztikai-tajekoztato-kozerdekvedelmi-szakterulet-2018-ev.pdf), <https://ugyeszseg.hu/repository/mkudok63427.pdf>

, [https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/moved/2021/12/kozerdekvedelmi-szakterulet-](https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/moved/2021/12/kozerdekvedelmi-szakterulet-2019.pdf)
[2019.pdf](https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/moved/2021/12/kozerdekvedelmi-szakterulet-2019.pdf)